

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

№ 221 (7389)

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

"Təhsildə bərabərsizliyin azaldılması
yalnız infrastrukturla bağlı məsələ deyil"

5

Dövlət proqramları və reallaşan hədəflər

CƏBRAYIL ŞƏHƏRİ
2-Cİ YAŞAYIŞ KOMPLEKSİNİN
TƏMƏLQOYMA MƏRASİMİ

2

Erməni kilsəsi necə parçalandı?

5

AXC-Müsavat
hakimiyyəti: 17 ayın
acı həqiqətləri

4

Xoşbəxtliyin
qafiyəsi tapıldı

3

Əli Kərimli həbs edildicə Cəmil
Həsənlı xaricə qaçmaq istədi Əli
Kərimli həbs edildicə Cəmil
Həsənlı xaricə qaçmaq istədi

3

İnsan
satanlar,
əmək
oğurlayanlar

7

Ukrayna
"tort
masası"nda...

5

Dövlət proqramları və reallaşan hədəflər

Prezident İlham Əliyev: "Əldə edilmiş bütün nailiyyətlərin mənbəyi Azərbaycan xalqıdır"

Azərbaycanda həyata keçirilən dövlət siyasəti, reallaşan dövlət proqramları, aparılan islahatlar, yeni layihələrin icrası ölkəmizi müasir məkana çevirməklə yanaşı, onun dünyada tanınmasına geniş imkanlar açıb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2003-cü ildə xalqın yekdil dəstəyi ilə Prezident seçilməsi müstəqil Azərbaycanın həyatında yeni mərhələnin başlanğıcı oldu. Əldə edilmiş nailiyyətlərə və görülmüş işlərə xalqımız tərəfindən verilən qiymət 2003-cü il prezident seçkilərindən sonra növbəti 2008, 2013, 2018 və 2024-cü illər keçirilən prezident seçkilərində Cənab İlham Əliyevin parlaq qələbə qazanmasında özünü bir daha göstərdi.

Dövlət başçısının həyata keçirdiyi siyasət nəticəsində ölkəmiz daha da yeniləşir, iqtisadi islahatları reallaşdıran, innovativ inkişafa yol açan dövlətə çevrilir. Şübhəsiz ki, bütün bunlar dünyanın bir sıra nüfuzlu iqtisadi mərkəzləri tərəfindən də rəğbətlə qarşılanır və Azərbaycanın iqtisadi inkişafı yüksək qiymətləndirilir. Bu uğurlar Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin həyata keçirdiyi sosial-iqtisadi siyasətin alternativsiz olduğunu və aparılan islahatların cəmiyyətin bütün təbəqələrinin mənafehlərini əks etdirdiyini bir daha göstərir. Ölkəmizin 2003-cü ildən yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyaraq, dövrün çağırışlarının öhdəsindən yüksək səviyyədə gələrək, qazandığı biri-birindən əhəmiyyətli uğurları ilə dünyanın diqqətindədir. Bu uğurlara yol açan əsas amil isə möhkəm təməl əsaslanan siyasətdir.

İQTİSADI İNKİŞAF PARAMETRLƏRİNƏ GÖRƏ DÜNYADA LİDER MÖVQƏYƏ MALİK AZƏRBAYCAN

Azərbaycan Respublikası regionlarının inkişafı ölkədə uğurla həyata keçirilən davamlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının mühüm tərkib hissəsidir. Regionların inkişafı sahəsində qəbul edilmiş və uğurla həyata keçirilmiş dövlət proqramlarında, habelə regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair əlavə tədbirlərlə bağlı sərəncamlarda nəzərdə tutulmuş vəzifələrin icrası ölkədə qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafına, regionlarda kommunal xidmətlərin və sosial infrastruktur təminatının keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, sahibkarlıq mühitinin daha da yaxşılaşdırılmasına, investisiya qoyuluşunun artmasına, yeni müəssisələrin, iş yer-

lərinin açılmasına və nəticədə, əhalinin məşğulluğunun artırılmasına və yoxsulluq səviyyəsinin azaldılmasına təkan vermişdir. Ümumilikdə 4 dövlət proqramı üzrə regionlara yatırılmış investisiyaların həcmi 104 milyard manat təşkil edir. Statistik rəqəmlərə nəzər salsaq görürük ki, 2004-cü ildən ötən müddət ərzində regionlarda 1,8 milyondan çox yeni iş yeri və 52 mindən artıq yeni müəssisə yaradılıb. 2004-2022-ci illərdə ölkədə 60-dan çox yeni elektrik stansiyası istismara verilib. Elektrik enerjisinin 76%-i regionlarda istehsal edilir. Regionlarda qazlaşdırmanın səviyyəsi 94%-i ötürüb, fasiləsiz içməli su alan əhali üzrə göstərici 9%-dən 73%-ə çatıb. Bu illərdə 9 hava limanı tikilib və yenidən qurulub. Həmin müddətdə əsas hissəsi bölgələrə aid olmaqla 3.600-dən çox məktəb, 760-a yaxın tibb müəssisəsi tikilib və ya təmir olunub, Olimpiya İdman Kompleksi tikilib, çoxlu sayda körpü və tunellər, yollar istifadəyə verilib. İstehsal və sənaye müəssisələrinin çoxu bölgələrə aiddir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində Azərbaycan iqtisadi inkişaf göstəricilərinə görə lider mövqeyə malik olub.

"YENİ QURUCULUQ DÖVRÜ, İNKİŞAF DÖVRÜ, AZAD EDİLMİŞ ƏRAZİLƏRİMİZİN BƏRPASI DÖVRÜ"

Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri həm Vətən müharibəsində, həm də lokal antiterror tədbirləri zamanı peşəkarlığını, qarşısına qoyulmuş vəzifələri ən yüksək səviyyədə icra etmək məharətinə malik olduğunu bir daha nümayiş etdirdi.

Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi güclü dövlət, güclü ordu strategiyası torpaqlarımızın işğaldan azad olması ilə nəticələndi. Mükəmməl texnologiyamız, döyüş ruhumuzun yüksəkliyi, xalq-iqtidar birliyi, həmrəylik Azərbaycanın qalib dövlət kimi adını tarixə yazdı. Tarixi qələbənin qazanılmasında Ali Baş Komandan, Müzəffər Azərbaycan Ordusudur. Prezident İlham Əliyevin özünün də dediyi kimi, O, ata vəsiyyətini, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ən böyük arzusunu – Qarabağın mənfur düşmənlərdən, işğalçı ermənilərdən azad olunmasını gerçələşdirdi. Qələbəmiz regionda yeni reallıqlar yaradıb.

İşğal altında olan və 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı azad olunan hər bir ərazidə böyük abadlıq-quruculuq işlərinə başlanılıb. Artıq işğaldan azad olunan ərazilərimizdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında genişmiqyaslı yenidənqurma, bərpa-quruculuq işləri davam etdirilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində "Bizim ölkəmiz üçün yeni dövr başlayır", deyərək artıq ölkəmizdə yeni dövrün başladığını bildirmişdi: "Yeni quruculuq dövrü, inkişaf dövrü, azad edilmiş əra-

baxımdan böyük önəm daşıyır. Bölgədə müxtəlif sahələri əhatə edən layihələrin icrası məqsədilə dövlət büdcəsindən 2021-ci ildən bu günədək 12 milyard manata yaxın vəsait ayrılıb. Bununla yanaşı, bərpa və quruculuq işlərinə özəl investisiya cəlb olunması əsas məqsədlərdəndir. İnvestisiya cəlbə ilə sahibkarlıq fəaliyyətinin genişləndirilməsi, məhsuldar ərzaq istehsalına əsaslanan dayanıqlı təcrübələrin tətbiqi, turizmin təşviqi və digər tədbirlər gerçələşdirilir. Bölgədə yeni istehsal müəssisələrinin qurulması, məşğulluğun təmin olunması məqsədilə buraya yerli və xarici investorların cəlbə istiqamətində dəstək tədbirləri xüsusi qeyd edilməlidir.

Global iqtisadiyyatda "yaşıllaşma və karbonsuzlaşma" meyilləri qeyri-resurs iqtisadiyyatının inkişafı üçün imkanlar yaradır. Bu baxımdan, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun əhəmiyyətli potensialı var və bu, xarici investorların marağını cəlb edir. Artıq bu sahədə xarici investisiyalı müəssisələrin yaradılması ilə bağlı addımlar atılıb. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan işlər üzrə, Füzuli, Zəngilan və Ləcin hava limanları inşa edilib.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərə "Ağıllı şəhər" (Smart City) və "Ağıllı kənd" (Smart Village) konsepsiyaları nəzərə alınmaqla əhalinin dayanıqlı məskunlaşması təmin olunur. Azərbaycanın dilbər guşəsi Qarabağımız və Şərqi Zəngəzur müasir dünyamızda yeni dövrünü yaşayır. Qarabağımız müasir dünyanın ahəngində qurulur, ona yeni həyat verilir. Bu gün Zəfər qazanan Azərbaycan tarixin dönməsində inkişaf yolu keçmiş Qarabağımızda böyük quruculuq işləri həyat keçirilir. İşğaldan azad olunan hər bir şəhər, qəsəbə və kənd müasir məkana çevrilir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin uğurlu islahatlar kursu ölkəmizdə dayanıqlı inkişafın təmin olunmasına imkan yaratmaqla bərabər və demoqrafiya sahəsində müsbət meyilləri də stimullaşdırıb. Bunun real təzahürü ölkə əhalisinin sabit artım tempinin davam etməsində aydın şəkildə özünü göstərir. Əhalisinin sayı hər il sabit şəkildə artaraq, 10 milyonu ötən ölkəmizdə

zilərimizin bərpası dövrü. Mən tam əminəm ki, Azərbaycan xalqı bu dövrdə də birlik, həmrəylik göstərəcək, güclü iradə göstərə-

cək. Azərbaycan xalqı yenə də birləşərək dağıdılmış bu şəhərləri, kəndləri bərpa etmək üçün əlindən gələni edəcəkdir. Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq. Beynəlxalq müstəvidə öz sözümüzü demişik, bölgədə öz sözümüzü demişik. İstədiyimizə nail olmuşuq və əminəm ki, bundan sonra bizim xalqımızı təhlükəsiz və xoşbəxt həyat gözləyir".

HƏR BİR KƏND, ŞƏHƏR VƏ QƏSƏBƏ MÜASİRLƏŞİR

"Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdış dair I Dövlət Proqramı"nın uğurla icrası bu

dayanıqlı sosial-iqtisadi tərəqqi, sosial siyasət davamlı xarakter almaqla, demoqrafik inkişafa təkan verir.

2003-cü ildə verdiyim bütün vədlər yerinə yetirildi. Prezident İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, "Əldə edilmiş bütün nailiyyətlərin mənbəyi Azərbaycan xalqıdır, onun mənə göstərdiyi inam və onun vahid amal ətrafında birləşmə bacarığıdır. Biz doğrudan da bütün dünyaya sübut etmişik ki, böyük xalq, biz öz taleyimizi özümüz həll edirik, ölkə qarşısında duran problemləri özümüz heç kimin köməyi olmadan həll edirik və əsaslı şəkildə həll edirik."

Zümrüd BAYRAMOVA

Bir zamanlar “Beşdaş”, “Evcik-evcik”, bəs indi?..

Bu gündən dünənə... Baxır, hey baxıram. O uşaqlıq, bu uşaqlıq... O oyunlar, bu oyunlar... Uşaqların bir-birinə o sevgisi, bu sevgisi... Həyat dolu uşaqlar, həyat dolu uşaqlar. Məhəllələrin səsi-küyü, sevinci, şaqraq gülüşlü uşaqları. Nə oyunlar oynayırdıq. “Beşdaş”dan başlardıq. Bunun üçün saatlarla daş axtarıb yığar-yığar, daha sonra içindən hamarların, yumruların, rənglilərin seçərdik ki, gözoxsayan, əlimizə yatan olsun... Günlərlə bu daşların ən qəşəngin axtarırdıq.

Hələ gözəndən oğurlanıb daş yığmağa yollanırdıq... Bu daşlarla günləri biz edərdik baş. Nə bir qüssə, nə bir kədər, deyə-gülə o qayğısız uşaqlığı bu daşlarla atar-tutar, barmaqların on çeşidli formasından keçirərək qalib olar, xoş saatlar yaşayırdıq. Bu tək bir daş oyunumu? Xeyr. Bu daş oyunu zəkamızı artırardı, göz yaddaşı bəxş edərdi uşaqlara. Əlimizin bir andaca hərəkəti saatlarla bir idmana bərabərdir. Daşlaşardı o mənalı uşaqlığımız bu daşlarda. Gün, ay nədir? – ötən, gedən. Qalan nədir? – tək xatirə

Tək “Beşdaş”mı? Xeyr. “Evcik-evcik” oyunumuz da var idi. Daşıyırdıq ev-eşikdən palaz-paltar, qab-qacaq, gəlinciklər küçəmizə. Bir guşəyə palaz açıb “evimizi” qurardıq

çalanları alqışlardı. Oxuduğumuz yerdəcə mahnıların sözlərini unudardıq, bir andaca deyib-gülüb bir-birimizə qarışırdıq. Açıları birinci mərtəbədən bir qapı: “Ay uşaqlar, sizin əlinizdən biz hara gedək?” Açıları ikinci mərtəbədən bir qapı: “Ay uşaqlar, bu nə səsdir?” Qovulmaq qorxusu çökərdi üstümüzə. Böyüklərə nə var ki, alardı pillələri əlimizdən, sevdiiyimiz bu “zalı”. Başqa yerdə konsert olar? Tamaşaçı bəs zarada əyləşərdi, çalanları, oxuyanları o haradan dinlərdi? Bax bunları düşünərək susardıq biz

Xatirələrə çevrilən mənzərələr bu günlərdə anılarda düşüncəm: – Böyüklərin hirsinə baxmayın, qoymasaydırlar, qoymazdırlar bizi o pillələrə. O səs-küyə tab gətirmək asanmıdır? Gözlərinin önündəcə olmaq üçün onlar bizə susurdular. Tək bununçün? Xeyr. Lap sonralar bildim ki, mən onlar bizi qapılardan dinləyirmiş. Sən demə, tamaşaçı tək məhəllə uşaqları deyilmiş. Qapının o tərəfində bizlə yaman qürur duyan neçə-neçə analar da, xalalar da var imiş

“Yeddi daş”, “Ortada qaldı”, “Gizlən-qaç”, “Bənövşə, bəndə düşə”, “Ocaq yandı, su qaynadı”, “Əlimi siçan dişlədi”, “Xan-vəzir”, “Tix-tix”, “Dama-dama”, “Fincan-fincan”, “Top divarda”dan danışmıram. İndi məhəllə uşaqları hər üzü şumal olan yeddi daş heç axtarmır. Onları üst-üstə yığıb topun güclü zərbəsilə heç ətrafa dağıtmır. İndi heç “Alma desəm aç, armud desəm, açmal”, – deyən də yoxdur. Dəqiqələrlə ortada qalib topun zərbələrindən qurtulmaq üçün

o yana-bu yana qaçan da yoxdur. Bənövşə də küskün düşüb, üz çevirib, heç yaxına gəlmir ki, bəndə düşə, ya düşməyə... Ocaq yanmır, su qaynamır.

Məhəllələrdə indi bir zamanlar təbəşirlə çəkdiyimiz dama yoxdur. Yağışın, bir də qarın pozmasından məyuslandığımız damaları gör nə vaxtdır, “sel aparıb”. “Top divarda”n enib, “Xan-vəzir” ta unudulub, “Tix-tix” yada düşür, “Fincan-fincan” da oynanmır. İndi artıq o körpəcə əlləri də heç siçanlar dişləmir. Siçanlar yerini “maus”a verib. “Maus”larsa əl dişləmir, ruhu dişləyir. Kompüterlər, smartfonlar, planşetlər, bir də ki playstationlar əvəzləyib o gözəl oyunları. Xoş xatirə qaynağı o zişansız, zərər-siz oyunları

Tez-tez keçirəm məhəllələrdən. Yaman sükut çöküb məhəllələrə. Sanki uşaqlar yoxdur, hara isə gediblər. Lal sükut. Bu sükutu yaranan nə? Təbii ki, kompüter, telefonlar, planşetlər. Uşaqların əllərinə öz əlimizlə verdiyimiz xəstəliklər. Səsi çıxmasın, başı qarışsın, çöl-bayır istəməsin deyə, verdiyimiz telefonlar. Saatlarla kompüter qarşısına çökdürdüyümüz uşaqlar. Yorğun gözlər, əldən düşmüş sümük. Onurğası durğunluqdan “dil açan”, özü isə əsla usanmayan, doymayan uşaqlar

Məhəllələrdə görürəm hərdən az-maz uşaq. Əllərində planşetlər, smartfonlar. Bir kənarda anaları söhbət edir qonşularla şirin-şirin. Uşaqlarsa saatlarla oyunlarda. Körpələri vətəşiliyə sürükləyən

oyunlarda. Telefondan gələn səslərə bax, gör necə də ətraflarda gurlayır: atışmalar, çığırmalar, vahimələr

Bir kənardasa yelləncəklər, on cür oyun qurğuları. Baxdıqca uşaq olmaq istəyirəm... Bir zamanlar heç tapmazdıq biz bunları. Ağaclardan kəndir asıb yelləncəklər qurardıq. Yelləndikcə nazikləşən kəndirlərsə qəflədən qırılar, üzüstə yerə düşüb, yamanca yaralanardıq...

Hayqırmaq istəyirəm: – Ay uşaqlar, yerə qoyun telefonları, gəlin yellənin, atılın-düşün, gününüzü heç olmasa bu oyunlarla keçirin...

Ana susur, ata susur. Nə üçün görən? Özlərinin uşaqlıqda oynadığı oyunları görən niyə öyrətmirlər uşaqlara? Gözlərinin önündəcə övladları yuvarlanırsın ətəletə, xəstəliyə, süstlüyə. Bilə-bilə, görə-görə görən niyə susur ana? Olanlara, keçənlərə nə üçün göz yumur ata?

Heç gec deyil, ay atalar, ay analar! Uşaqları aparın öz keçmişinizə. Oyunlara qonaq edin, onlara da dadırın o şirinliyi, savab edin. O illərdən uşaqlara bir pay verin. Edin, hökmən edin. Uşaqlara gələcəkdə bir zamanlardan danışmağa söz verin

Bir zamanlar “Beşdaş”, “Yeddi daş” oynardıq. Başlayardı bu daşlardan oyunlarımız. Heç bitməzdi, tükənməzdi. Daşlaşmış uşaqlığımız o daşlarda. O kiçik daşlardan başlayan oyunlarda. Harda görsən o daşlardan, xatirələr düşür yada: şirin-şəkər xatirələr. Uşaqlıqdan qalan gözəl xatirələr...

İndi deyən, necə uçmasın xəyal o illərə? Noğul kimi oyunlardan bu gün əsər qalmayan o illərə...

Mətanət Məmmədova

Elcin Bayramli

Xoşbəxtliyin qafiyəsi tapıldı

Məşhur filmimizdə- "Bəxt üzüyü"ndə şair Moşu xoşbəxtliyə qafiyə və tərif axtarır, lakin tapa bilmir. Bu sual çox qədimdən var və müdriklər xoşbəxtliyin qısa tərifini veriblər- xoşbəxtlik çox şeyə malik olmaqda deyil, az şeyə ehtiyacı olmaqdadır. Bu cümlə hər şeyi ifadə edir.

Xoşbəxtliyin yeganə şərti minimalizm, sadə həyat tərz, maddi bağlılıqların olmamasıdır. Dünya tarixində də, bugünkü dünyada da əyani sürətdə bu sübut olunur. Bu cəhətdən ən yaxşı cəmiyyətlər Skandinaviya ölkələri sayılır. Skandinaviya ölkələrində insanların xoşbəxtlik anlayışı daha çox sadə həyat tərz, maddi sərvət hərisliyinin olmaması ilə bağlıdır. Məsələn; illərlə eyni paltar geyinirlər, evin mebellərini azı 30-40 il istifadə edirlər, ən sadə və kiçik avtomobil alırlar. Yəni bu, onların xoşbəxtliyinə mane olmur. Xoşbəxtlik anlayışı elə buradan başlayır, heç nəyin əsiri olmamaqdan.

Çox təəssüf ki, bəzi cəmiyyətlər, o cümlədən biz həyatımızı yalnız maddiyyat üzərində qurmuşuq. Zənginlik, göstəriş, maddi israfçılıq, dəbdəbə- bu kimi məsələlər bizə həm fərd olaraq, həm cəmiyyət olaraq problem yaradır. Çox təəssüf ki, bizim xüsusiyyətlərimiz, psixologiyamız, min illərdə belə formalaşmış və bunun dəyişməsi çox çətindir.

İnsanlar başa düşməlidirlər ki, heç də hər şeyə maddi cəhətdən yanaşmaq olmaz.

Bizdə çox vaxt insanlara verilən qiymət də, hörmət də əsasən onun vəzifəsinə, puluna, maddi imkanına, bahalı geyiminə, telefonuna, avtomobilinə, evinə, əşyalarına görədir. Sağlam təfəkkür olmayanda, insanlar arasında mübarizə böyüyür. Hətta daha çox oğurlamaq, daha çox rüşvət almaq, başqalarının haqqına girmək, başqalarını aşağılamaq, vəzifə uğrunda mübarizə aparmaq kimi halların sayı çoxalır. İnsanların maddi hərisliyi, vəzifə hərisliyi yoxdursa, saqqal-daraqları almağa ehtiyacı olmayan əşyaları almaq hərisliyi yoxdursa, bu sağlam təfəkkürdür. Normal psixologiya odur ki, insanlar tez-tez mebel dəyişməz, bahalı avtomobillər almaz, geyimləri bir ay geyib atmazlar. Bu şeyləri özünü başqalarına göstərmək üçün etməzlər.

Sadə və minimalist həyat tərz insanlara rahatlıq və xoşbəxtlik gətirir. Sağlam cəmiyyətdə heç kim bir-birindən utanmır, kimse sadə geyindiyinə, bahalı zinət əşyaları taxmadığına görə hörmətsiz yanaşmır. Vəzifəyə və ya pula görə insanlar bir-birinə üstünlük vermirlər. Əgər biz sağlam bir cəmiyyət qurmaq istəyiriksə, bu prinsipləri qəbul etməliyik. Əks halda, daha çox problem və bədbəxt həyat tərz ilə qarşılaşacağıq.

Təəssüf ki, bir çoxları üçün mal-mülk hərisliyi, əşyabazlıq, maddi zənginlik və əyləncəyə meyillilik ön plandadır. Əyləncə və istirahət anlayışının fərqi baxın: sağlam cəmiyyətlərdə insanlar təbiət qoynuna gedir, velosipedlə və ya ucuz maşınla yüngül yeməklər götürüb meşədə, dağda gəzir, tarixi abidələri ziyarət edirlər. Bu həm ucuz başa gəlir, həm də ruhu dincəldir. Bizdə isə istirahət üçün minlərlə manat xərclənir. Bir çoxları səs-küylü, bahalı restoranlarda yemək yeməyi istirahət sayırlar.

Bəziləri ehtiyac olmadan üç mərtəbəli, on beş otaqlı evlər tikirlər. Bəziləri isə iki otaqlı evdə xoşbəxt yaşayırlar. Belə təfəkkürlü insanlar çox olanda cəmiyyətdə nə kriminal olur, nə də sosial problemlər. Çünki hər kəs- həkim, müəllim, usta- öz işini vicdanla yerinə yetirir. Heç kim heç kimi aldatmır, hər kəs bir-birinə hörmət və qayğı ilə yanaşır.

Belə təfəkkürlü insanlar az olanda isə problem yaranır- bir çoxları maddi gəlir uğrunda hər yola əl atır, bir-birini aldadır, təbiətə və xalqa zərər vururlar. Bu da hər sahədə problem yaradır. Deməli, məsələ gəlirdə və sərvətdə deyil. Məsələ ağıllı, vicdanlı, əxlaqlı və düzgün yaşamaqdır. İnsan daha çox əmlak, daha çox texnika əldə etdikcə, bu əşyaların qulluqçusuna çevrilir. Onları təmir etmək, qorumaq, yeniləmək insanın enerjisini, əsəblərini, vaxtını alır. Əşyalar sənə deyil, sən əşyalara xidmət etməyə başlayırsan. Halbuki bu əksinə olmalı idi.

Bugünkü psixologiyamız elə formalaşmış ki, sağlam cəmiyyət modelinə keçid çətin görünür. Amma bu bir seçimdir. Biz cəmiyyət olaraq ya sağlam və düzgün bir yol seçməliyik. İnsan necə düşünürsə, necə yaşayarsa, ona da layiq olur. Arzularımız, düşüncəmiz və həyat tərzimiz bütövlükdə ölkənin gələcəyini müəyyən edir.

Biz əslində xoşbəxt millətik. Bu gün bizim güclü müstəqil dövlətimiz, gözəl ölkəmiz, zəngin milli mədəniyyətimiz, sağlam milli dəyərlərimiz var. Sadəcə, maddi dəyərləri mənəvi dəyərlərdən üstün tutmayaraq özümüz üçün sadə və xoşbəxt həyatı təmin edə bilerik.

Coxəsrlilik tarixə malik olan Azərbaycan dövləti zaman-zaman istər xarici, istər də daxili düşmənlərin təzyiqinə məruz qalıb, uzun illər boyu yadelli işğalçılarla mübarizə aparıb, lakin şükürlər olsun ki, hər dəfə tarixin ağır sınaqlarından üzəgə, alnıaçıq çıxıb. Bütün bunların fonunda isə AXC–Müsavat hakimiyyəti dövrü tariximizin ən ağırılı səhifələri olmaqla, eyni zamanda kökü içimizdən olanların xalqa xəyanət siyasəti ilə bu tarixin ayrıca-utanc dolu bir fəslini təşkil edir. Çünki bu hakimiyyətin cəmi 17 aylıq dövrü o zaman olduğu kimi, bu gün də cəmiyyətin yaddaşında qarışıqlığın, idarəetməsizliyin, hüquqsuzluğun və təcrübəsiz siyasətçilərin dövlətlə oynadığı təhlükəli eksperimentin simvolu kimi qalır.

AXC–Müsavat hakimiyyəti: 17 ayın acı həqiqətləri

yoxlanılırdı.

Beləliklə, demokratiyanın adı vardı, özü yox idi. Azadlıq şüarı altında əslində vətəndaşların üzərində “silahlı qrup diktaturası” hökm sürürdü.

Ən dəhşətli hak vətəndaş müharibəsinin astanasında

Bütün bu kimi səhv idarəetmə-nəzarətsizlik, hərc-mərclik, gözlərin pərdələnməsi, “azadlıq və demokratiya” çağırışından savayı ortalıqda tutarlı bir işin olmaması, ölkədə hökm sürən başlı-başlılıq böyük bir xaosla

nı almaq üçün yox, xalqın gözüne “sərtlik” göstərmək üçün edilirdi. Bu isə onların daxildəki qorxusunun göstəricisi deyildimi?

AXC dövründə ölüm hökmü real şəkildə icra edilirdi. Bəs azadlıq, demokratiyadan danışan hökumət nümayəndələri buna necə göz yumurdu? Axı demokratiya ilə ölüm hökmü tərs mütənəsidir. Deməli, bu proses onların işinə yarayır, eyni zamanda nə xislətdə olduqlarını ortaya qoyurdu.

Əli Kərimli – o dövrün ziddiyyətli və sarsaq obrazı

AXC dövrünü analiz etmədən bu günün siyasətini anlamaq mümkün deyil. Və həmin dövrün ən ziddiyyətli simalarından biri məhz Əli Kərimlidir. Onun fəaliyyəti barədə yayılan iddialar, AXC-nin öz içində deyilənlər, tarixdə qalan faktlar var:

1. Elçibəyə xəyanət – AXC içində gedən görünməyən savaş

AXC-nin bir çox tanınmış üzvləri açıq etiraf ediblər:

Əli Kərimli partiyayı içəridən parçalayırdı;

Elçibəyin qərarlarını şübhə altına alırdı; Gəncər fraksiyasını Elçibəyə qarşı yönləndirirdi;

Kabinet daxilində intriqalarla məşğul olurdu.

Bu, siyasi rəqabət yox, xəyanət faktoru idi – AXC-nin özününiçini çürüdən amil.

2. Təcrübəsiz komanda – dövlət idarəetməsinə təcrübə meydanına çevirmək

Əli Kərimli ətrafına əsasən tələbə hərəkatından gələn, dövlət sistemini tanımayan, məsuliyyət yükünü anlamayan şəxsləri yığmışdı:

Bu kadrlar prezident aparatını “siyasi klub”a çevirmişdi;

Dövlət idarə olunmurdu – idarə olunmağa çalışılırdı.

3. Cəbhədəki xaosda məsuliyyət

Parlament sənədləri də, AXC üzvlərinin öz xatirələri də bir faktitəsdik edir:

Cəbhədəki komanda birliyinin pozulmasında AXC rəhbərliyinin, o cümlədən Kərimlinin ciddi payı var idi.

Nəticə?

Azərbaycan torpaqları bir-birinin ardınca itirildi.

Bu 17 ay bizə nəyi öyrətdi?

Yaşanan hər şey yaxşısı-yaddaqalanı, pisi-yaddaqalanı ilə insana bir dərs verir. Bu dövr

Azərbaycan xalqına çox sərt, çox ağırılı və çox bahalı dərs verdi: qısaca olaraq belə:

-Dövlət təcrübəsizlərə əmanət etmək olmaz.

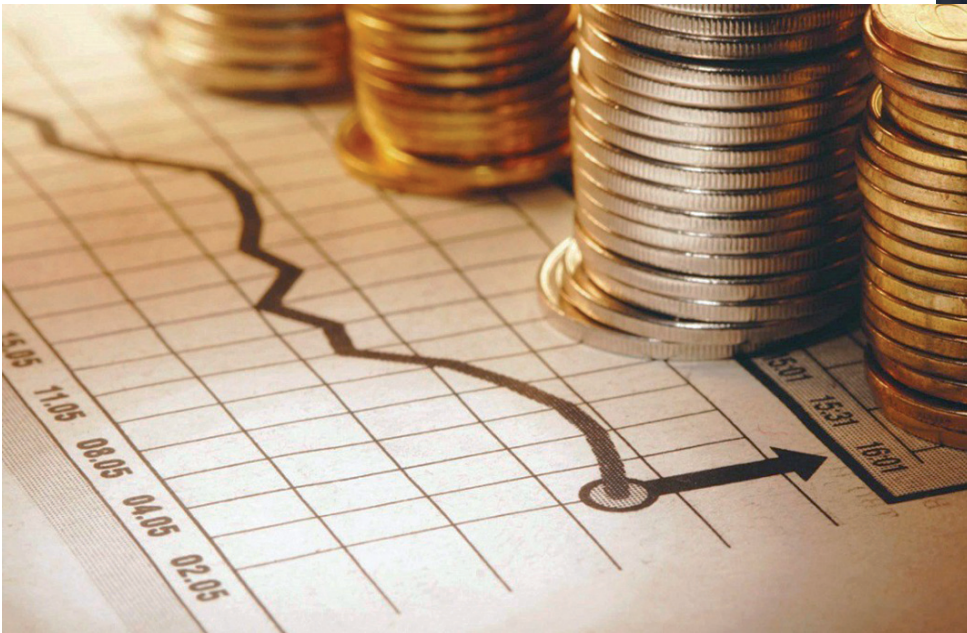
-Dövlət siyasəti təbliğatla yox, məsuliyyətlə qurulur.

-Liderlik şüarla yox, qərarlarla ölçülür.

-Xalqın taleyi siyasi oyun obyektinə ola bilməz.

AXC–Müsavat hakimiyyəti – bu, sadəcə keçmiş deyil. Bu, dövlətçilik anlayışının necə dağıla biləcəyinin tarixi nümunəsidir.

Bəhruz Quliyev

Nə vaxt bu dövr barədə söhbət açılıb, mənim üçün əsas sual həmişə belə olub: bu ölkə nə üçün belə sınaqlardan keçməli idi? Və niyə o dövrün səhvləri hələ də kimlərinse siyasi ambisiyalarının reklamına çevrilir?

Azadlıq sadəcə şüar, real həyatda isə pozulan hüquq idi

Əslində bu cütlük azadlıq ifadəsini şüara çevirib, onu xalqa vəd etməklə hakimiyyətə gəlmişdi. Xalq meydanlara çağırmaq, saatlarla azadlıq, demokratiya haqqında danışmaq xalq üçün ona görə maraqlı idi ki, sovet ittifaqının 70 illik buxovundan yenicə qurtulmuş, azadlıq, demokratiya arzusunda idi. Axı müstəqil olmaq bir xalq kimi onun haqqı idi və zamanın ayrı-ayrı kəsiyində bunun üçün mübarizə aparmışdı. Bu səbəbdən də azadlıqdan “ağız dolusu” danışanları diqqətlə dinləyir, bu söhbətlərdə azadlıqna yenidən qovuşmağın yollarını tapmağa çalışırdı. Lakin bunun sadəcə sözdə qalacağını da görəcəkdii.

AXC hakimiyyəti “demokratiya gətiririk” deyirdi, lakin realıqda ölkədəki siyasi mənərə belə idi: siyasi rəqiblər hədələnirdi, jurnalistlər saxlanılırdı, döyülürdü, regionlarda silahlı dəstələr öz məhkəmələrini qururdu, insanların evləri və mağazaları qanunsuz

paytaxtdan bölgələrə doğru irəliləyirdi.

Bunu əslində ölkəni vətəndaş müharibəsinin astanasına gətirən siyasi korluq adlandımaq daha yerinə düşər. Çünki idarəetmə zəif olduqda o, paytaxtdan kənara çıxıb bilirmir və ölkə nəzarətdən kənarda qalır. Elə 1993-cü ilin Gəncə hadisələrini bu nöqtəyənəzərdən Azərbaycanın gələcək taleyinin uçurumun

bir addımlığına düşdüyü gün kimi xarakterizə etmək olar. Bu, həm də sadəcə üsyan deyildi, qardaş qanı axan, Azərbaycan ordusunun öz əsgərinə atəş açdığı ağır faciə idi.

AXC rəhbərliyi problemi siyasətlə deyil, güc tətbiqi ilə “həll etmək” istədi. Bu seçim isə ordunun bölünməsi, cəmiyyətin iki yerə parçalanması, hakimiyyətin paytaxtdan bölgələrə göndərdiyi xaosun bu dəfə bölgədən Bakıya doğru irəliləməsi, bir sözlə, vətəndaş müharibəsinin real təhlükəsi ilə nəticələndi.

Bu, təcrübəsizlik deyildi, xeyr. Bu, idarə

etmə bacarıqsızlığı, zorla hakimiyyətə yiyələnmə, əslində isə bu mövqeyə hazır olmamağın ən bariz göstəricisi idi. Beləliklə, Azərbaycan xalqı hakimiyyətə gəlməyin heç də dövlət idarə etmək bacarığı olmadığını şahidi oldu. Azadlıq və demokratiya əvəzinə iqtisadi böhran sosial vəziyyəti gündəngünə aşağı səviyyəyə endirdikcə, xalq bunun sadəcə sözdə olduğunu, əməldə isə əsər-əlaməti olmadığını bir daha gördü.

İqtisadi böhran: böyük vədin, lakin kiçik qabiliyyətin nəticəsi

Uzaq keçmiş olmadığı üçün həmin dövrdə ölkənin iqtisadi-sosial həyatını xatırlayanlar az deyil. Həyat demək olar ki, dayanmış, xalq öz taleyinin ümidinə buraxılmışdı. 70 ilin əsərlə zəncirini qırıb azadlığına qovuşmaq, ölkə müstəqilliyinin sevincini yaşamaq, demokratiyanı yaralarına mülhəm etmək istəyən millət elə bir bataqlıqla üz-üzə qalmışdı ki, keçsə, batacaq, keçməsə, başqa bir formada yenə də məhv olacaqdı.

Səhərin sübh çağından yüzrlə insanın düzöldüyü çörək növbələri, mağazaların boş rəfləri, bahalaşmanın 800 faizə çatması, manatın hər gün dəyərini itirməsi, neft emalının dayanması, istehsal müəssisələrinin bağlanması ilə Azərbaycan xalqı

demokratiya yox, qıtlıq gördü. Azadlıq yox, aclıq yaşadı. Siyasətin yox, sözbazlığın şahidi oldu.

Ölüm hökmünün tətbiqi – qanunun yox, qorxunun hökm sürdüyü cəmiyyət

Özünü demokrat adlandıran hökumət ən ağır cəza mexanizmini-ölüm hökmünü tətbiq etməkdən çəkinmirdi. Bu addımların bir qisminin hüquqi əsasları şübhəli idi. Əslində ölüm hökmü cinayətkarlığın qarşısı

Erməni kilsəsi necə parçalandı?

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla Erməni Apostol Kilsəsinin (EAK) rəhbərliyi arasında qarşıdurma yeni səviyyəyə çatıb. Dövlət başçısı EAK-ın bəzi yüksək rütbəli rəhbərliyinin dəstəyini qazanıb və bununla da onun idarəçiliyini iflic edib. Buna Eçmiədzin kanslerinin rəhbəri Arşak Xaçatryanla bağlı kompromatların dərci səbəb olub. Ermənistan İstintaq Komitəsi (İK) Xaçatryanın dayısının arvadı ilə cinsi əlaqədə olduğu iddia edilən videoyazının həqiqiliyini təsdiqləyib.

Maraqlıdır ki, Paşinyan hələ may ayında bu kompromatların olduğunu açıqlamışdı. O zaman bir çoxları baş nazirin səhifəsinin xəbərlər tərəfindən sindirildiyinə inanırdı, lakin sonrakı hadisələr onun sadəcə isindiyini üzə çıxarıb. Xaçatryan israr edir ki, yayımlanan video yalandır. "Çoxları mənə tez cavab verməyi və təkzib etməyi məsləhət gördü. Lakin mən çox şey göstərsəm belə, bu cür fantaziyaları və böhtanları təkzib etməklə ciddi məşğul ola bilmərəm. Hesab edirəm ki, onlara məhəl qoymamaq ağılabatandır", - Eçmiədzin kanslerinin rəhbəri bildirib. Katolikos II Qaregin Xaçatryanı inanır. Bununla belə, onun başqa seçimi yox idi. Son 6 ay ərzində Paşinyan erməni kilsəsinin rəhbərini daim tənqid edir, onu istefaya çağırır. Bundan başqa, oktyabr ayında katolikosun qardaşı oğlu yepiskop Mkrtiç Proşyan seçki prosesi-

nə müdaxilə ittihamı ilə həbs edilib və digər keşişlər onu zina etməkdə ittiham ediblər.

II Qaregin Xaçatryanı dəstəklədikdən sonra altı arxiyepiskop və dörd yepiskop, o cümlədən vaxtilə Qarabağda fəaliyyət göstərmiş qondarma yeparxiyanın primatı Vrtanes Abramyan Paşinyanla görüşüb. Onlar təkcə İstintaq Komitəsinin rəyi ilə razılaşmadılar, həm də katolikosu istefaya çağırırdılar. Onların fikrincə, Eçmiədzinin hazırkı kursu "qanunsuz, təhlükəli, zərərli, dağıdıcıdır və davam edə bilməz". Bundan başqa, EAK nümayəndələri Konstantinopol və Qüds Patriarxlarına, həmçinin "ruhanilərə, dövlət orqanlarına və ölkə rəhbərlərinə" Birinci Milli Kilsə Şurasının çağırılması və EAK-ın Əsasnaməsinin qəbul edilməsi xahişi ilə müraciət ediblər. "Biz, bir qrup

yepiskop hazırkı vəziyyətdə öz payımızı dərk edərək, bu təşəbbüslə erməni kilsəsində islahatlara başlamaq üçün çalışırıq ki, müqəddəs kilsəmiz Rəbbimiz İsa Məsihin xalqımızın həyatında göstərdiyi əvəzsiz missiyasını bir daha yerinə yetirsin və bu təhlükəli dövrdə doğma dövlətimizin möhkəmlənməsinə töhfə verə bilsin. Ermənilər, siyasi və dini baxışlarından asılı olmayaraq, bizim Ana Kilsəmiz həqiqətən də Ana ola bilsin və müxtəlif dini strukturlarda iman axtaran, iman uğrunda mübarizə aparan xalqımızın övladlarını birləşdirsin", - bəyannatda deyilir.

Buna cavab olaraq II Karekin Eçmiədzində yaşayan Erməni Apostol Kilsəsinin Ali Ruhani Şurasının bütün üzvlərinin iclasını keçirməyə cəhd edib, lakin

kvorumu təmin edə bilmədi. Paşinyanı dəstəkləyən keşişlər katolikosun dövlətə cavab verməyiblər. II Karekinin tərəfdarları israr edirlər ki, Paşinyan kilsədə islahatlar aparmaq istəmir, onun başına öz adamını qoymaq istəyir. Bununla bağlı Byurakandakı Surb Hovhannes kilsəsinin ruhani keşişi, keşiş Vrtanes Baqalyan bəyan edib ki, hökumətyönlü katolikoslara az adam təbə olacaq.

Buna baxmayaraq, noyabrın 30-da səhər Paşinyan öz ənənəsinə uyğun olaraq bazar liturgiyasında iştirak edib. O, bu dəfə İrəvandakı Surb Sarkis kilsəsini ziyarət edib. Muxalifət üzvləri baş nazirə müdaxilə etməyə çalışsalar da, polis onların qarşısını alıb. Tədbirdə "Bizim yol" muxalifət hərəkatının koordinatoru Narek Karapetyan da iştirak edib, lakin şahidlərin sözlərinə görə, o, liturgiya boyu pilləkənlərdə təvazökarlıqla oturub. Eyni zamanda, Karapetyan jurnalistlərə bildirib ki, Paşinyanın Erməni Apostol Kilsəsi daxilində parçalanma yaratmaq cəhdi sübut edir ki, baş nazir erməni əhalisinin əksəriyyətinin dəstəyi ilə kilsəni dağıda bilməyib. "Erməni xalqı kilsəyə hücumları dəstəkləməyib və yalnız daxildən hər hansı addım atmağa cəhdlər edilir. Nəticədə Paşinyan kilsə ilə Ermənistan hökuməti arasındakı münaqişəni baş nazirin katolikosu muxalifətinə dəstəklədiyi kilsədaxili qarşıdurmaya çevirə bilib. II Qaregin özünü kifayət qədər çətin vəziyyətə salıb. Ermənistan yepiskoplarının təxminən yarısı açıq şəkildə onun əleyhinə çıxış edib. Bu arada, katolikosun bəzi tərəfdarları həbsdədir. Bu problemi artıq onu soymaqla həll etmək olmaz. Muxalifət partiyalarına gəlincə, indi onlar üçün kilsədən sui-istifadə etmək daha çətin olacaq.

V.VƏLİYEV

"Təhsildə bərabərsizliyin azaldılması yalnız infrastrukturla bağlı məsələ deyil"

AYDINLIQ GƏTİRİLDİ

sözləri SİA-ya açıqlamasında təhsil eksperti Kamran Əsədov deyib. Onun sözlərinə görə, son illərdə şagird nailiyyətlərinin monitorinqi, PISA və milli qiymətləndirmələrin nəticələri göstərir ki, Bakı və iri şəhərlərlə regionlar arasında akademik nəticə fərqi 1,8–2 dəfə səviyyəsindədir. Bu uçurum təhsilin güzgüsü olmaqla yanaşı, birbaşa insan kapitalının bölgələr üzrə inkişaf tempini də müəyyən edir. Problemin kökü tək bir sahəyə bağlı deyil, həm məktəb mühiti, həm müəllim təminatı, həm də sosial-iqtisadi fonla bağlı kompleks mexanizmlərin nəticəsidir.

Statistika təsdiqləyir ki, müəllim çatışmazlığı bölgələrdə daha kəskin: bəzi rayonlarda riyaziyyat və fizika fənləri üzrə müəllim çatışmazlığı 30 faizdən çoxdur, ibtidai sinifdə isə ixtisasdan kənar müəllimlərin payı bəzən 25 faizə qədər yüksəlir. "Təhsil haqqında" Qanunun 14-cü maddəsində təhsilalanların bərabər imkanlara malik olması dövlətin əsas vəzifələrindən biri kimi qeyd edilərsə də, regionlarda həm resurslara çıxış, həm müəllim keyfiyyəti, həm də məktəb mühitinin təhlükəsizliyi faktiki olaraq bərabər şəkildə təmin edilmir. Bu normativ baza ilə faktiki vəziyyət arasındakı fərq bərabərsizliyin hüquqi çərçivə baxımından da nəzərə alınmasını tələb edir. Dünya təcrübəsi göstərir ki, Estoniya, Polşa,

"Təhsildə bərabərsizlik və bölgələr üzrə fərqlər təkcə infrastruktur və resurs çatışmazlığı ilə bağlı deyil, həm sosial mühit, həm kadr siyasəti, həm də idarəetmə mexanizmlərinin bölgələr üzrə fərqli işləməsi nəticəsində yaranan çoxsahəli struktur problemdir". Bu

Sinqapur kimi ölkələrdə bölgələrarası fərqlərin azalmasının əsas səbəbi məhz məqsədli siyasət, diferensial maliyyələşmə və ən yaxşı müəllimlərin məhz çətin regionlara cəlb olunması modelidir. Estoniyada çətin region məktəblərinə əlavə 20–30 faiz maliyyə ayrılması nəticəsində 10 ildən az müddətdə bərabərsizlik 40 faiz azalıb. Polşada kənd məktəblərində müəllimlər üçün əlavə əməkhaqqı və lift mükafatı tətbiq edilib və nəticədə kənd məktəblərinin PISA nəticələri şəhər məktəbləri ilə bərabərləşib. Bu müqayisə göstərir ki, məqsədli resurs yönləndirilməsi təhsildə bərabərliyin təmin olunmasında həlledici amildir.

Azərbaycan kontekstində bərabərsizliyin daha da dərinləşdiyi sahələrdən biri infrastruktur və texnoloji təminatdır. İnternet çıxışı, laboratoriyalar, STEAM otaqları və elektron təhsil resurslarına çıxış şəhərlərdə daha genişdir.

Regionlarda isə bir çox məktəblərdə internet sürəti 5–10 Mbit/s səviyyəsindədir ki, bu da müasir rəqəmsal dərslərin keçirilməsi üçün kifayət etmir. Lakin son illərdə Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən STEAM laboratoriyalarının bölgələrdə də açılması, məktəblərin internet infrastrukturlarının yenilənməsi və təhsil portallarına çıxışın genişləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar müsbət dinamika yaradır və bərabərliyin təmin olunması üçün real baza formalaşdırır. Təhlil göstərir ki, deyiləcək əsas məsələ təhsilin məzmununun, kadr siyasətinin və idarəetmənin bölgələr üzrə diferensiallaşdırılmasıdır. Dəyişməli olan – bütün məktəblərdən eyni nəticəni gözləyən vahid, sərt modeldir; əvəzində sosial-iqtisadi şəraiti, coğrafi mövqeyi, kadr təminatını nəzərə alan çevik, ehtiyaca əsaslanan model tətbiq olunmalıdır. Bu yanaşma regionların ehtiyaclarına uyğunlaşdırılmış maliyyələşmə, müəllimlər üçün əlavə stimullar, psixoloji xidmətlərin gücləndirilməsi və məktəb rəhbərliyinin müstəqilliyinin artırılması kimi mexanizmlərlə dəstəklənməlidir".

Günay Hacıyeva

Ukrayna "tort masası"nda...

Mətləb Salahov: "Dünya gücləri hazırda Ukraynanı bölüşdürmək üçün baş sındırırlar"

"Həzrətə Ukraynadakı vəziyyət olduqca kritik mərhələyə daxil olub. Artıq Ukrayna üzərində yeni xəritə hazırlanır. Rusiya-ABŞ-Avropa üçbucağı hazırda bu qədim slavyan torpaqlarını bölüşdürmək üçün didişirlər. Ukrayna üçün hazırlanan yeni xəritə həm də Rusiya və Qərb arasında yeni siyasi sərhədləri müəyyənləşdirmək məqsədi ilə tərtib edilir. Əlbəttə Donald Trampin hazırladığı 128 bəndlik sülh planı həm də Ukraynanın ərazi itkisini nəzərdə tutur. Ukrayna mütləq güzəştə getməlidir, plan belədir."

Bu barədə SİA-ya şərhində jurnalist ekspert Mətləb Salahov bildirib. O qeyd edib ki, artıq ABŞ tərəfindən təqdim edilən sülh planı ABŞ-Rusiya-Avropa arasındakı anlaşma məsələsində əngələ düşüb. "Problem odur ki, 128 bəndlik sülh planı üstündə ABŞ və Rusiya arasında anlaşma olsa da, Avropa dövlətləri bu plana qarşı çıxırlar. "Qoca qitə" hazırda Ukraynanı Rusiyaya qarşı özünün "canlı qalxanı" kimi baxır. Avropa İttifaqı var gücü ilə Ukraynanı Rusiyaya və D. Trampa yem etməməyə çalışır.

Çünki ABŞ-in hazırladığı sülh planında daha çox Rusiyanın maraqları nəzərə alınıb və açıq-aşkar görünür ki, Ukrayna torpaqları tort dilimi kimi bölünür. ABŞ Administrasiyası var gücü ilə Volodimir Zelenskiyə ərazilərin itirilməsi hesabına olsa da belə bu sülh planını qəbul etdirməyə çalışırlar. Amma bu daha çox D.Trampın "dünyada bütün müharibələri bitirən xilaskar" obrazı üçün lazımdır. Çünki bunun başqa adı yoxdur. Ukrayna torpaqlarının itirilməsi ilə nəticələncək istənilən qərar Rusiya ilə münasibətlər baxımından Avropanın gələcəyi üçün "ölüm-dirim" məsələsidir. Kim itirib, kim qazanacaq?- onu zaman göstərəcək".

Ayşən Vəli

Əli Kərimli həbs edilincə Cəmil Həsənli xaricə qaçmaq istədi

Milli Şuranın sədri aeroportda saxlanıldı, Gültəkin Hacıbəyli isə Türkiyədə saxlanılaraq Azərbaycana gətirildi

Təsdiq olunan fakt ondan ibarətdir ki, ikibaşlı oyun oynayanlar, üzdə bir, arxada fərqli mövqe sərgiləyənlər sonda ifşa olunurlar. Bu isə hansı sahədə çalışmalarından, mövqe və status sahibi olmalarından asılı olmayaraq onların sonunu gətirir. Mübahisəyə yol vermədən birmənalı şəkildə demək olar ki, bütün siyasi fəaliyyətlərini yalan, böhtan üzərində quran, daim ölkədə qarşıdurma yaratmağa, sabitliyi pozmağa çalışan dağıdıcı müxalif təmsilçiləri AXCP sədri Əli Kərimlinin, Milli Şuranın rəhbəri Cəmil Həsənlinin, Müsavatın indiki və keçmiş başqanları İsa Qəmbərin və Arif Hacılinin siyasətdə qalma müddətləri başa çatmaqdadır.

Çünki onlar cəmiyyət üçün arzuolunmaz şəxslərə çevriliblər. Digər tərəfdən sözügedən şəxslər böyük qurbanlar, itkilər hesabına qurulan əzəmətli Azərbaycan dövlətini xaos və anarxiya girdabına sürükləyib, məhv etməyə çalışırlar. Əli Kərimli, Cəmil Həsənli, Gültəkin Hacıbəyli, İsa Qəmbər və Arif Hacı Rusiyanın sifarişlərinə, Ramiz Mehdiyevin maliyyə vəsaitlərinə həvəslənib xalqa yenidən acılar yaşatmağa çalışırlar.

Lakin yuxarıda qeyd etdiyim kimi, ikibaşlı oyun oynayanlar sonda özləri tora düşürlər. Necə ki, artıq mətbuatdan məlum olduğu kimi AXCP sədri Əli Kərimli, Milli Şuranın rəhbəri Cəmil Həsənli, AXCP Rəyasət Heyətinin üzvü Məmməd İbrahim, Milli Şuranın koordinasiya mərkəzinin üzvləri Gültəkin Hacıbəyli və Vidadi Mirkamal Prezident Administrasiyasının sabiq rəhbəri Ramiz Mehdiyevin dəstəsinin fəalları olaraq cinayət məsuliyyətinə cəlb olunublar. AXCP sədri Əli Kərimli "Ramiz Mehdiyev işi" çərçivəsində aparılan istintaq tədbirləri nəticəsində saxlanılıb. Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin keçirdiyi əməliyyatla saxlanılan Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri Əli Kərimliyə qarşı ittihamlar irəli sürülüb. Əli Kərimli Cinayət Məcəlləsinin 278.1 (Hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və ya onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiyası quruluşunu zorla dəyişdirmə) maddələri ilə ittiham olunur.

AXCP sədrinin ifadəsi alınıb və onun barəsində Səbail rayon Məhkəməsində təqdimata baxılıb. Məhkəmə Əli Kərimli ilə bağlı 2 ay 13 gün müddətində həbs qətimkan tədbiri seçib. Yəqin ki, bundan sonra Əli Kərimli və ətrafındakı trollər özlərində cəsarət tapıb Ramiz Mehdiyevlə əlaqələrini və Rusiyanın müəyyən dairələri ilə əməkdaşlıq etdiklərini etiraf edəcəklər. Ortada çox ciddi, əsaslı faktlar, sübut və dəlillər olduğu üçün AXCP rəhbərliyi fərqli mövqe sərgiləyə bilməzlər. Sübutlardan daha birisi Əli Kərimlinin Ramiz Mehdiyevin köməkçisi olmuş Eldar Əmirovun müşayiəti ilə "boz kardinalın" Novxanadakı bağ evində görüşün təşkil edilməsidir.

Ramiz Mehdiyevin bağ evində keçirilən gizli görüş

Məlumatla görə, Əli Kərimli Ramiz Mehdiyevlə sözügedən bağ evində 2019-cu

ilin iyununda 2023-cü ilin sentyabrı ayında ikilikdə görüş keçirib. Hər iki görüşün 6 saatdan çox çəkdiyi bildirilir. Nələrdən danışıldığı, hansı məsələləri müzakirə etdikləri məlum olsa da, bu, istintaq sirri olduğu üçün qeyd etməyi lazımsız hesab edirik. Ancaq onu qeyd etmək olar ki, Ramiz Mehdiyevin Novxanı qəsəbəsində yerləşən Bağ evinin ümumi sahəsi 4 hektara yaxındır. Malikanənin ətrafındakı 10-a yaxın müxtəlif evlər, o cümlədən qızı Kamilənin, oğlu Teymurun və özünün böyük malikanəsi yerləşir. Məhz göz qamaşdıran malikanədə Əli Kərimli ilə Ramiz Mehdiyev iki dəfə görüş keçiriblər. Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin AXCP sədri Əli Kərimlinin evində axtarış apararkən götürdüyü sənədlər bir daha Milli Şuranın və AXCP-nin Rusiyanın buyruq qulu olan Ramiz Mehdiyevlə əlaqələrini təsdiqləyir. Ramiz Mehdiyevin DTX-də istintaq olunan cinayət işi ilə əlaqədardır aparılan axtarış zamanı Əli Kərimlinin evindən "Milyarderlər İttifaqı" ilə əlaqəyə dair materiallar, Ramiz Mehdiyev tərəfindən yazılmış məktubun mediada olmayan ilkin redaktə variantı və digər sənədlər tapılıb. Eyni zamanda AXCP Rəyasət Heyətinin üzvü Məmməd İbrahimin evində də axtarış aparılıb və çoxsaylı şahidlər dindirilib, əhəmiyyətli sübutlar əldə olunub.

Diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, son vaxtlara qədər Əli Kərimli "Milyarderlər İttifaqı" ilə əlaqəsini gizlətməyə çalışırdı. Bu yöndə ona verilən suallara tapmaca şəkildə, qeyri-müəyyən formada cavablar verirdi. Ancaq evində axtarış zamanı aşkarlanan sənədlər onun "Milyarderlər İttifaqı" ilə geniş əlaqələrinin olduğunu təsdiqləyir. Təbii ki, "Milyarderlər İttifaqı" ilə Ramiz Mehdiyev arasında əlaqələrin qurulmasında Abbas Abbasovun xüsusi rolu olub. Hansı ki, A.Abbasov Moskvada oturub, daim Azərbaycanın milli və dövlətçilik maraqlarına zərbə vurmağa, müəyyən məsələlərin Rusiyanın mənafeyinə uyğun qurulmasına çalışıb. Hələ 2013 –cü il Azərbaycanda prezident seçkiləri ərəfəsi Ramiz Mehdiyevin sifarişi, təkidli tapşırığı ilə A.Abbasov "Rusiya Azərbaycan Təşkilatları İttifaqı"nı yaradır. İBRUS şirkətinin sahibi Rüstəm İbrahimbəyov isə (İB – İbrahimbəyov, RUS-

Rustam) Abbas Abbasovla birgə "Milyarderlər İttifaqı"nın Koordinasiya Şurasının üzvü olur. Məhz bundan sonra tərtib olunan məkrli planın icrası məqsədi ilə Azərbaycanda dağıdıcı müxalifətini iştirakı ilə "Milli Şura" deyilən qondarma qurum yaradılır. A.Abbasovun təkidli tələbi ilə Əli Kərimli, İsa Qəmbərin, Cəmil Həsənli, Arif Hacılinin, Gültəkin Hacıbəyli Rüstəm İbrahimbəyovu Milli Şuranın sədri seçirlər. Sual olunur, əgər doğrudan da AXCP, Müsavat və Milli Şura Rusiyaya nifrət edirdilərsə, nədən rəsmi Kremlin adamı olduğuna heç bir şübhə yeri qalmayan R. İbrahimbəyovu Milli Şuranın sədri seçilməsinə razılıq verirlər? Bəyem öz aralarında sədrliyə layiqli namizəd yox idi? Şübhə yoxdur ki, İsa Qəmbər, Əli Kərimli və ya digər müxalifət lideri Milli Şuranın sədri olmaq iddiasında olublar. Sadəcə, Rusiyanın xüsusi xidmət orqanları özlərinin inandığı, etibar etdikləri namizədə üstünlük veriblər. Ə. Kərimli, İ.Qəmbər, C.Həsənli, G.Hacıbəyli və digərləri istəklərə qarşı çıxmağa cürət etməyiblər. Yada salmaq lazımdır ki, Rüstəm İbrahimbəyov Milli Şuranın sədri seçildikdən dərhal sonra qurumun koordinasiya şurasının üzvləri adından Rusiya prezidenti Vladimir Putinə məktub ünvanlamışdılar. Məktubda ondan kömək istənilmiş, maliyyə və digər texniki yardım xahiş olunmuşdur. Eyni məzmunlu məktubu Ramiz Mehdiyev vəzifədən kənarlaşdırıldıqdan sonra Azərbaycanda dövlət çevrilişi edilməsinə dəstək verilməsi üçün Rusiyanın xüsusi xidmət orqanlarının rəhbərlərinə ünvanlamışdır.

Gültəkin Hacıbəyli öz payını almaq üçün hədə ilə çıxış edib

Milli Şura, AXCP və Müsavat Ramiz Mehdiyevin hər bir addımını, istək və tələbini dəstəkləyiblər. Buna görə də, müxtəlif daşınan və daşınmaz əmlakla, maliyyə vəsaitləri ilə mükafatlanıblar. Məlumatlı mənbənin dediyinə görə, Milli Şuranın üzvü Gültəkin Hacıbəyli bir məqamda R.Mehdiyevdən və Milli Şura rəhbərliyindən, xüsusilə də AXCP sədri Əli Kərimlidən narazı qalıb. O, açıq şəkildə "zəhməti" qarşılığında payını istəyib. Onun ağzından söz

qaçıra biləcəyindən ehtiyat edən Ramiz Mehdiyev kürəkəni İlham Əliyevə tapşırıq verib. Öz növbəsində İ.Əliyev G.Hacıbəylinin ağzını yummaq üçün qardaşı oğlu Orxan Fikrət oğlu Əliyevin qanuni təmsilçisi olduğu "NLT" MMC tərəfindən inşa edilmiş Bakı şəhəri Nəsimi rayonu Dilarə Əliyeva küçəsi 251A nömrəli 15 mərtəbəli binada Gültəkin Hacıbəyliyə gizli şəkildə 2 müasir mənzil hədiyyə edilib.

Həmin mənzillərdən biri Gültəkin Hacıbəylinin atası Yunis Hacıyevin adına. Söhbət həmin ünvanda yerləşən 179.4 kv.m sahəsi olan 183 nömrəli mənzildən gedir. G.Hacıbəyli sözügedən mənzili hazırda yüksək məbləğə kirayə verib. Həmin binanın 13-cü mərtəbəsində G.Hacıbəyliyə xüsusi "xidmətlərinə" görə, "boz kardinal" tərəfindən bağışlanan digər mənzil isə Gültəkinin Hacıbəylinin bacısı Ayten Hacıyevanın adına rəsmiləşdirilib. 178.18 kv.m sahəsi olan, 4 otaqlı mənzildə isə G.Hacıbəyli özü tək yaşayır. Məlumatla görə, Ramiz Mehdiyev bir qədər də əliaçıqlıq edərək Gültəkin Hacıbəyliyə Türkiyədə ev bağışlayıb. Ancaq ev düşərli olmayıb. Azərbaycan hüquqi-mühafizə orqanlarının müraciəti əsasında G.Hacıbəyli Ramiz Mehdiyevin ona bağışladığı ev də Türkiyə polisi tərəfindən saxlanılıb və Bakıya yola salınıb.

Cəmil Həsənli günahkar deyildisə, niyə xaricə qaçmağa cəhd edirdi?

Diqqətçəkən məqamlardan biri də ondan ibarətdir ki, Ramiz Mehdiyevin ifşa edilməsindən sonra dəstənin bəzi üzvləri narahat olmağa başlayıblar. Xüsusilə də AXCP sədri Əli Kərimlinin DTX tərəfindən saxlanılması ilə Milli Şuranın və AXCP –nin torbalı məxluqları aradan çıxmağa, bununla da cinayətdən yayınmağa cəhd edirlər.

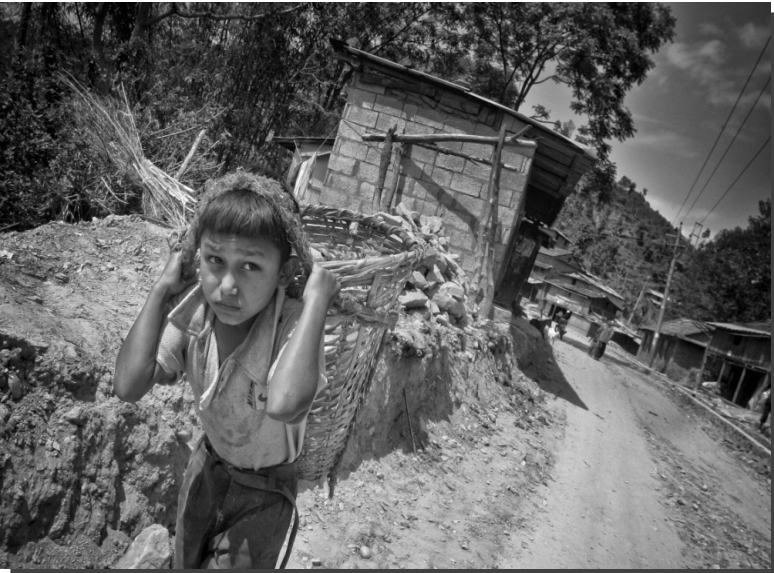
Cəmil Həsənlinin xaricə qaçmaq istəyərək saxlanılması bu qəbildən olan məsələlərdəndir. Qaçışına özünəməxsus formada don geyindirməyə çalışan C.Həsənli bildirib ki, guya "qızının ailəvi tədbiri ilə bağlı" həyat yoldaşı ilə Dubaya getmək istəyirmiş. Lakin aeroportda ona ölkədən çıxış məhdudiyyəti tətbiq edildiyini öyrənib. Maraqlıdır C.Həsənlinin "qızının ailəvi tədbiri" niyə məhz Əli Kərimlinin həbs olunduğu günə təsadüf edir? C.Həsənli öz yaxın əqidə və məfkurə dostu hesab etdiyi Ə.Kərimlinin həbsi ilə bağlı nüansları dəqiqləşdirmədən ölkəni tərk etmək istəməsi müəmmalı suallar doğurur? Bu necə dostluq, bu necə əqidə yoldaşlığıdır ki bunları C.Həsənli edir? Söz yox ki, əqidə birliyi, yaxın dostluq və digər məqamlar dağıdıcı müxaliflərin düşüncələrinə və fəaliyyətlərinə ziddir. Onların üçün başlıcası özəl maraqlardır.

C.Həsənli Ə.Kərimlinin həbs edilməsi ilə növbənin ona da çatacağını anladığından aradan çıxmağa cəhd edib. Ancaq bir nüans yaddan çıxarıb ki, Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları xüsusi peşakarlığa, bilik və bacarığa malikdirlər. C.Həsənlinin nə planlaşdırdığını, nə edə biləcəyini, hansı addımları ata biləcəyini onun özündən yaxşı təxmin ediblər. Ona görə də, onun xaricə qaçaraq cəzadan yayınmasına imkan verilməyib. Yəqin ki, indi şahid qismində dindirilən C.Həsənli növbəti prosesdə Ə.Kərimli məhkəmədə yan-yanə oturacaq.

İLHAM ƏLİYEV

Müasir köləlik dövrümüzün ən geniş yayılmış insanlıq faciələrindən biridir. Qlobal Köləlik İndeksinin hesablamalarına görə, dünyada 50 milyondan çox insanı əhatə edən bu problem bir çox sənaye sahələrini və ölkələri əhatə edir. Beynəlxalq Əmək Təşkilatının (BƏT) məlumatına görə, təkcə məcburi əmək hər il 236 milyard dollar qanunsuz mənfəət əldə edir, resursları qanuni iqtisadiyyatlardan yayındırır və dövlətləri hüquq-mühafizə orqanlarına, səhiyyəyə və qurbanlara dəstək üçün hər qurban üçün 250.000 dollara qədər böyük xərclərlə yükləyir.

Beynəlxalq Köləliyin Ləğvi Günü hər il 2 dekabr tarixində qeyd edilən və BMT tərəfindən təsis olunmuş beynəlxalq gündür. 1949-cu il "İnsan alverinin və istismarının qarşısının alınması haqqında Konvensiya" məhz bu tarixdə qəbul edilib. Buna görə BMT bu günü rəsmi "Beynəlxalq Köləliyin Ləğvi Günü" (International Day for the Abolition of Slavery) elan edib.

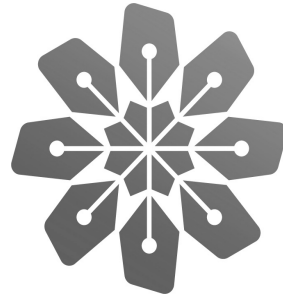
Təkcə 2021-ci ildə dəyişən iqlim şəraiti ilə əlaqəli məcburi köçkünlük 23,7 milyondan çox insana təsir göstərmiş və bir çox insanı istismara və insan alverinə qurban edib. Müasir köləliyin davam etməsi mövcud yanaşmaların yetərsiz olduğunu, məsələnin qlobal və milli gündəmlərdəki önə-

mini ortaya qoyur. Rusiyanın tam-miqyaslı müharibəsi Ukraynada insan alver-i problemini daha da ağırlaşdırıb. Təsəvvür edin, 2025-ci ilin ilk altı ayında rəqəmlər 2024-cü ilin ümumi illik rəqəmlərini keçmişdi.

2017-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatında Müasir Köləliyə Son Qoymaq üçün Fəaliyyətə Çağırış başladığı gün 90-dan çox ölkə ən böyük insan hüquqları probleminin aradan qaldırılması çağırışını imzaladı. Lakin son illər-

də sanki bu məsələ siyasi gündəmdən düşüb, daha dünyanın ən böyük problemi əvvəlki qəder müzakirə edilmir. Bu böhranı effektiv şəkildə həll etmək üçün əvvəlki narahatlıq bərpa olunmalı və hər il milyonlarla insanı köləliyə sürükləyən səbəblər araşdırılmalıdır.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Katibliyinin Beynəlxalq Köləliyin Ləğvi Günü ilə bağlı yaydığı bəyanatda bildirilir: "Beynəlxalq Köləliyin Ləğvi Günündə keçmiş qurbanları, xüsusən də Afrikada əsir götürülmüş, qandallanmış və okeanın o tayında kölə kimi satılmış və ya yollarda həlak olmuş 15 milyondan çox kişi, qadın və uşağı xatırlayırıq. Onların köləliyinin cəmiyyətlərimizdə qoyduğu ağırlı izləri, o cümlədən nəsillər boyu davam edən bərabərsizlikləri və sistemli ədalətsizlikləri

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

8–9 milyon insan müasir köləlik nöplərinə məruz qalır. Bura uşaq əməyinin ən yüksək olduğu

insan var. Xüsusilə məişət işləri, tikinti sektorunda məcburi əmək risk qruplarıdır. Amerika qitəsində

İnsan satanlar, əmək oğurlayanlar

təəssüflə xatırlayırıq. Dünyada hazırda müasir köləlik formalarında yaşamaq məcburiyyətində olan təxminən 50 milyon insanı - onların çoxunun qadın və uşaq olmağını xatırladıq - qorumaq üçün çalışırıq.

O cümlədən məcburi əmək və məcburi evlilik kimi insan hüquqları pozuntularının daha çox qurban tələb etməsinin qarşısını almaq çağırışımızı təkrarlayırıq. Müasir köləlik formaları həddindən artıq yoxsulluq, ayrı-seçkilik və ya ətraf mühitin pozulması ilə mübarizə aparan insanları ovlayan cinayətkar şəbəkələr, silahlı münaqişədən qaçan, miqrasiya edən insanları istismar edən insan alverçiləri tərəfindən davam etdirilir. Bu, insanların hüquqlarını və insanlı-

regionlardan biridir və əsas risk faktoru yoxsulluq, miqrasiya, silahlı münaqişələrdir.

Avropa və Mərkəzi Asiyada təxminən 4 milyon insan müasir köləliyə məcbur qalır. Buraya həm Avropa ölkələri, həm də postsovet məkanı daxildir. İnsan alveri, məcburi əmək, xüsusilə miqrant işçilər, seksual istismar yayılıb.

Yaxın Şərqdə, ərəb ölkələrində təxminən 3 milyon köləlik yaşayan

təxminən 3.4 milyon insan istismar edilir. ABŞ, Meksika və Braziliya ən çox köləlik hallarının qeydə alındığı ölkələrdir. Seksual istismar, kənd təsərrüfatı və məişət istismarı geniş yayılıb.

2025-ci ilin ümumi mənzərəsi, ən son global qiymətləndirmələr göstərir ki, müasir köləlik ən çox Asiya-Sakit Okean regionundadır. Qadınlar və qızlar ümumi qurbanların təxminən 54%-ni təşkil edir, uşaqların payı bəzi regionlarda - Afrika, Cənubi Asiyada çox yüksəkdir. Müasir köləliyi yaradan səbəblərin başında duran əsas faktorlar müharibə, yoxsulluq və miqrasiyadır.

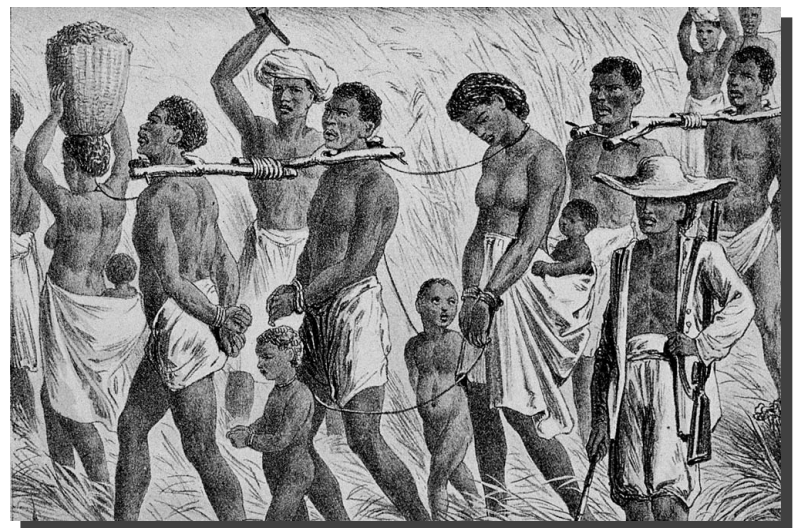
Lalə Mehralı

qlarını elindən alır.

Hökumətlər, vətəndaş cəmiyyəti və həmkarlar ittifaqları bu böhrana birdəfəlik son qoymaq üçün birləşmişdirlər. Onlar ədalətli kompensasiya, reabilitasiya, təminat, qurbanların və onların ailələrinin bir daha əziyyət çəkməyəcəyinə zəmanət verən çarə təmin etməlidirlər. Hamı üçün azadlıq, ləyaqət və ədalət üzərində qurulmuş bir dünya bizim ortaq məsuliyyətimizdir."

Dünyadakı bütün qurbanların təxminən 29 milyonu Asiya-Sakit Okean regionundadır ki, bu da global göstəricinin 55–60%-i deməkdir. Bu zonada ən çox rast gəlinən köləlik formaları məcburi əmək və insan alveridir. Afrikada təxminən

Uşaqlar neçə yaşından sosial şəbəkələrdən istifadə etməlidir?

Son illərdə sosial şəbəkələrin sürətlə yayılması xüsusilə yeniyetmələrin onlardan geniş istifadə etməsi ilə bağlı ciddi müzakirələrə səbəb olur. Artıq bir çox ölkələrdə 16 yaşdan aşağı uşaqların sosial şəbəkələrdən istifadəsinin məhdudlaşdırılması və ya tam qadağan edilməsi məsələsi gündəmə gətirilir. Bu isə təbii olaraq belə bir sualı aktuallaşdırır: Uşaqlar sosial şəbəkələrdən nə vaxt istifadə etməyə başlamalıdır və erkən yaşda bu platformalara çıxışın hansı mənfi təsirləri ola bilər?

Məsələ ilə bağlı psixoloq Vüsalə Əmiraslanova SİA-ya açıqlamasında bildirib ki, müasir dövrdə uşaqlarda telefon asılılığı, sosial şəbəkədən asılı olma problemi olduğuna görə 16 yaşadək qadağa məsələsi ilə bağlı müzakirələr gedir:

"Amma uzunmüddətli qadağanın tətbiq olunması uşaqlara mənfi təsir göstərə bilər. Buna görə də ən yaxşı yol uşağı daha az yaşından bu vasitələrlə tanış etməkdir. Məsələn, erkən yaşlardan telefonu, planşeti tanıtdirməmək daha məqsədəuyğundur. Daha çox çalışmaq lazımdır ki, ümumiyyətlə, 6 yaşa qədər uşaq telefonla və planşetlə az təmasda olsun. 6 yaşdan sonra isə artıq dərslərinə uyğun olaraq müəyyən məlumatları tapmaq üçün – yeni məqsədi, niyyəti fərqli olmalıdır ki, uşaq nədən və nə üçün istifadə etdiyini bilsin. Əgər uşaq boş zamanlarını telefonla keçirdirsə, əlbəttə ki, orada ancaq məlumatlara baxır, müəyyən filmlərə, cizgi filmlərinə və s. baxır və zamanını düzgün dəyərləndirə bilmir. Ona görə də biz çalışmalıyıq ki, uşaqları iradəsiz dövrlərin-

Psixoloq aydınlıq gətirdi

də – yeni yaşlarının elə vaxtları olur ki, o zaman onlar iradəsiz olurlar – həmin dövrdə telefon və planşetlə daha tez tanış etməyə ki, sonra fəsadlarını görməyə. Belə olan halda uşaqlarda daha çox asılılıq azalır və onların marağı da aşağı olur. Məktəb başlandıqdan sonra isə artıq onların fikirləri dərslərdə olur və boş vaxtlarını sadəcə müəyyən oyunlara – daha çox əşya ilə oynanan oyunlara – sərf edirlər, nəinki telefondakı oyunlara. Yeni, 6 yaşa qədər mümkün qədər qorunmalıyıq, 6 yaşdan sonra sadəcə araşdırma məqsədi ilə istifadə etmələrinə şərait yaratmaq olar. Ondan sonra isə, artıq böyük siniflərdə, uşaqlar özlərinə lazım olan məsələlərlə telefondan istifadə edəceklər".

Arzu Qurbanlı

"Mançester Siti" bu hücumçu üçün 74 milyon avro ödəməyə hazırdır!

"Mançester Siti" hücum xəttini "Borndut"un futbolçusu ilə gücləndirə bilər. QOL.az xəbər verir ki, "The Times"-in məlumatına görə, "şəhərlilər" qış transfer pəncərəsində "Borndut"un 25 yaşlı hücumçusu Antuan Semenyonu heyətinə qatmağı planlaşdırır. Mançester klubunun Qana millisinin üzvü üçün müqaviləsindəki sərbəstqalma maddəsini

aktivləşdirməyi nəzərdən keçirdiyi bildirilir. Bu keçid reallaşarsa, "Mançester Siti" qarşı tərəfə təxminən 74 milyon avro ödəməli olacaq.

Qeyd edək ki, 2023-cü ilin yanvarından "Borndut"-da çıxış edən Semenyon cari mövsümdə Premyer Liqada keçirdiyi 12 oyunda 6 qol və 3 məhsuldar ötürmə ilə yadda qalıb.

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Mətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744
7. Bakmətbuat MMC 0502644010

1 nüsxə 1 aylığı 8 AZN

6 aylıq 48 AZN

1 illik 96 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

Mərkəzi Gömrük Hospitalında "Kolostoma və parakolostomik ağırlaşmalar" mövzusunda təlim keçirilib

28 noyabr 2025-ci il tarixində

Mərkəzi Gömrük Hospitalında həkim-rezidentlərin peşəkar inkişafına yönəlməş daha bir elmi-praktik təlim təşkil edilib. Təlimdə Mərkəzi Gömrük Hospitalının Ümumi Cərrahiyyə şöbəsinin reisi, yüksəkixisaslı ümumi cərrah, t.ü.f.d. Dr. Namiq Novruzov "Kolostoma və parakolostomik ağırlaşmalar" mövzusunda geniş təqdimatla çıxış edib.

Dövlət Gömrük Komitəsinin Tibbi Xidmət İdarəsinin Elmi-Təcrübi və Tədris Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilən seminarda müxtəlif şöbələrində təhsil alan həkim-rezidentlər iştirak ediblər. Namiq həkim çıxışı zamanı kolostomanın tətbiq edilmə göstərişləri, əməliyyatın aparılma prinsipləri, eləcə də kolostoma ilə bağlı əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana biləcək ağırlaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə ətraflı məlumat verib.

Həmçinin, parakolostomik fəsadların erkən aşkarlanması, diaqnostik yollar, müasir müalicə üsulları və klinik qərarvermə strategiyaları real klinik nümunələr və müzakirələr əsasında izah edilib.

Təlim interaktiv müzakirə-

lərə davam edib. Həkim-rezidentlər mövzu ilə bağlı suallarını təqdim edərək Namiq həkimdən praktiki tövsiyələr alıblar. Təlim kolorektal cərrahiyyə, stoma idarəetməsi və pasiyentlərin keyfiyyətli postoperativ qayğı-ısı sahəsində biliklərin daha da artırılması baxımından böyük əhəmiyyət daşıyıb.

Baş redaktor:
Bəhrüz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
http://www.ses-news.az
http://www.sesqazeti.az
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur

Tiraj: 3000